

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาได้สรุปผลการดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับดังนี้

สรุปผลการศึกษา

ในการศึกษารั้งนี้ ผู้ศึกษาได้สรุปผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน ซึ่งสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน ซึ่งสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามขนาดหมู่บ้าน พบว่า

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามขนาดหมู่บ้าน โดยรวมแตกต่างกัน คือ หมู่บ้านขนาดกลางมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ส่วนหมู่บ้านขนาดเล็กมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า หมู่บ้านขนาดเล็กและหมู่บ้านขนาดกลางมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันใน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล แต่ในด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ หมู่บ้านขนาดกลางมี

ส่วนร่วมสูงกว่าหมู่บ้านขนาดเล็ก และในด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ หมู่บ้านขนาดเล็กมีส่วนร่วมสูงกว่าหมู่บ้านขนาดกลาง

3. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะของประชาคมต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำ

แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลลุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

จากการศึกษาพบว่า ประชาคมขององค์การบริหารส่วนตำบลลุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้เสนอแนะความต้องการ โดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย คือ องค์การบริหารส่วนตำบล ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงาน โครงการ หรืองบประมาณที่ได้จัดสรรแก่หมู่บ้านต่างๆ เพื่อความโปร่งใสในการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการจัดฝึกอบรมประชาคมเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล ควรเป็นหน่วยงานหลักในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาคมในการพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการออกพื้นที่พบปะประชาคมเพื่อรับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชน การจัดทำโครงการและแผนพัฒนาต้องมองเห็นความสำคัญของปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเป็นหลัก และควรมีการประชาสัมพันธ์ ข้อมูล ข่าวสาร ให้ประชาคมทราบเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่านี้ ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลลุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมและรายด้านมีข้ออภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลลุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน ซึ่งสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน ซึ่งสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประชาชนมีความต้องการ และพร้อมที่จะเข้าไปมี

ส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นของตน พร้อมทั้งจะรักษาผลประโยชน์ของตนและผลประโยชน์ของชุมชน เพื่อคุณภาพที่ดีของชีวิตในทุกๆด้านของคนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ อคิสรณ์ ชัดสีใส (2551 43-59) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย ขั้นตอนการเตรียมการจัดทำแผน การรวบรวมข้อมูลและปัญหาสำคัญ การวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาของท้องถิ่นในปัจจุบัน การกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดพันธกิจ การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาของท้องถิ่นในปัจจุบัน การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ความต้องการและร่วมตรวจสอบกระบวนการจัดทำแผนทุกขั้นตอน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกโครงการ กิจกรรม เสนอปัญหา มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น การทำประชาคม มีส่วนร่วมในการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดหว้า อำเภอภูมินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์จำแนกตามขนาดหมู่บ้าน พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดหว้า อำเภอภูมินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามขนาดหมู่บ้าน โดยรวมแตกต่างกัน คือ หมู่บ้านขนาดกลางมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ส่วนหมู่บ้านขนาดเล็กมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า หมู่บ้านขนาดเล็กและหมู่บ้านขนาดกลางมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันใน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล แต่ในด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ หมู่บ้านขนาดกลางมีส่วนร่วมสูงกว่าหมู่บ้านขนาดเล็ก และในด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ หมู่บ้านขนาดเล็กมีส่วนร่วมสูงกว่าหมู่บ้านขนาดกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะด้วยขนาดหมู่บ้านที่แตกต่างกันทำให้การรวมตัวในการตรวจสอบ ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน โครงการ/กิจกรรมตามแผนพัฒนาสามปีของประชาคม มีน้ำหนักและความน่าเชื่อถือแตกต่างกัน ซึ่งหมู่บ้านขนาด

เด็กมีจำนวนประชากรน้อยทำให้ขาดน้ำหนักและความน่าเชื่อถือ จึงทำให้ขาดความกล้าที่จะแสดงตัวในการเข้าไปตรวจสอบ หรือกระทำการใดๆ ซึ่งสอดคล้องกับ กุศุมาลย์ มหาแสน (2552 : 102-103) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลลพบุรี อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลลพบุรี อำเภอลพบุรี จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะของประชาคมต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการศึกษาพบว่า ประชาคมขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความต้องการมากที่สุด คือ องค์การบริหารส่วนตำบล ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงาน โครงการ หรืองบประมาณที่ได้จัดสรรแก่หมู่บ้านต่างๆ เพื่อความโปร่งใสในการบริหาร รองลงมาองค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการจัดฝึกอบรมประชาคมเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล ควรเป็นหน่วยงานหลักในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาคมในการพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการออกพื้นที่พบปะประชาคมเพื่อรับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชน การจัดทำโครงการและแผนพัฒนาต้องมองเห็นความสำคัญของปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเป็นหลัก และควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสาร ให้ประชาคมทราบเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่านี้ ตามลำดับ การที่ข้อเสนอแนะเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะประชาคมเล็งเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในด้านต่าง และยังมองเห็นความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมและการตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล สอดคล้องกับบัวฤทธิ์ สารฤทธิคาม (2553 : 65 - 71) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาเฉพาะองค์กรปกครองส่วนตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ประชาคมต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง เพื่อปรึกษาปัญหาหรือความต้องการในการพัฒนาท้องถิ่นก่อนลงมติ และต้องเปิดโอกาสให้ประชาชน

เข้าร่วมประชุม เพื่อสำรวจปัญหา/ความต้องการของคนในหมู่บ้านอย่างแท้จริง เพื่อกำหนด เป็นแผนงานหรือยุทธศาสตร์ในการพัฒนาหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของ องค์การบริหารส่วนตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาได้เสนอแนะ ข้อมูลบางประการอันอาจจะเป็นประโยชน์ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลกุดหว้า อำเภอ กุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนี้ จากระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำ แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดหว้า ทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในการ ประเมิน และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งประชาคมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากอยู่ แล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลกุดหว้า ควรส่งเสริมให้ประชาคมมีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาสามปีในระดับมากที่สุดต่อไปแล้วพัฒนาให้มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุดต่อไป ส่วนหมู่บ้านขนาดเล็กที่ระดับการมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการยังอยู่ใน ระดับปานกลางนั้น ควรส่งเสริมให้ประชาคมมีส่วนร่วมในระดับมากขึ้นหรือมากที่สุดต่อไป เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาสามปีมีประสิทธิภาพ เกิด “กระบวนการจัดทำแผนแบบมี ส่วนร่วม” หากบุคคล และผู้แทนของกลุ่มองค์กร ต่างๆ ที่อยู่ใน ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมใน การวางแผน ร่วมในการกำหนดทิศทางในการพัฒนาชุมชน ร่วมตัดสินใจอนาคตของชุมชน ร่วมดำเนินปฏิบัติการในกิจกรรมการพัฒนา ร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น และร่วม ประเมินผลการพัฒนาชุมชน ก็จะเกิดความรับผิดชอบในฐานะสมาชิกของชุมชนเกิดความ รู้สึกเป็นเจ้าของและเกิดความภาคภูมิใจในผลงานที่ตนมีส่วนร่วมกระบวนการพัฒนาชุมชน จึงเกิดความต่อเนื่อง และก่อให้เกิดความสำเร็จสูง สามารถตอบสนองความต้องการของ ประชาชน ได้อย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในคราวต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

2.2 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ กับองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นที่มีขนาดใกล้เคียงกัน เพื่อให้เห็นถึงข้อแตกต่างและข้อเสนอแนะที่ชัดเจน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY